

YURI HERRERA
MEKSIKOS
TRILOGIJA

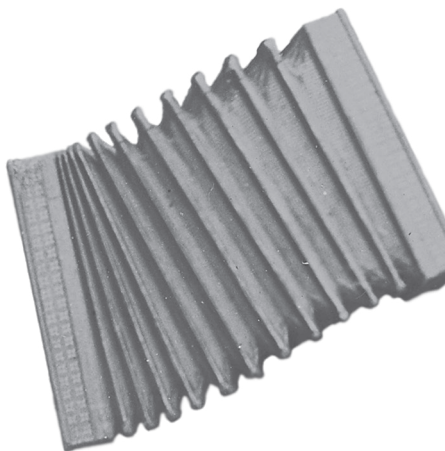
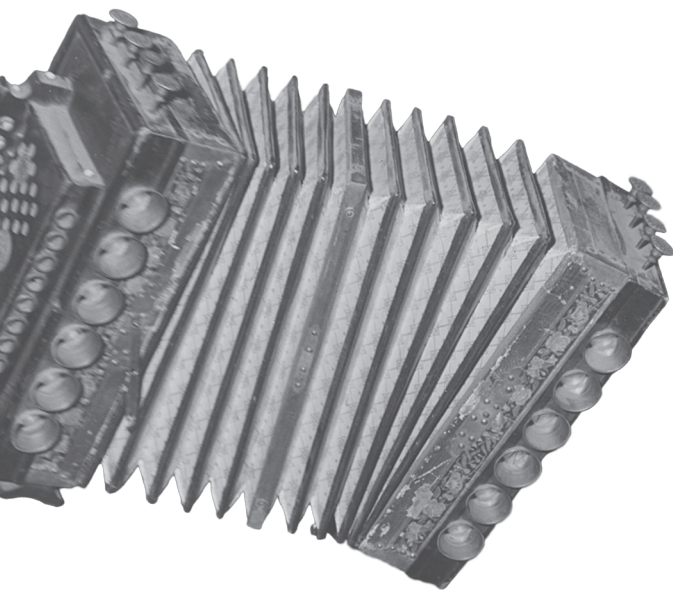
Iš ispanų kalbos vertė Eglė Naujokaitytė

R A R A

Vilnius, 2023

KARALYSTĖS DARBELIAI

Jis išmanė apie kraują, todėl iškart pastebėjo, kad to vyro – kitoks. Tapo akivaizdu iš to, kaip jis užpildo erdvę, – be jokios skubos ir su visažinio aura, tarsi nuaustas iš brangesnių siūlų. Kitoks kraujas. Vyras atsisėdo už stalo, o ji atlydėjusieji puslankiu išsirikiavo iš šonų.

Gėrėjosi juo besibaigiančios dienos šviesoje, kuri skverbėsi pro plyšelį sienoje. Jam dar niekad neteko leisti laiko taip arti šių žmonių, bet Vilkis neabejojo, kad ši vaizdą jau yra regėjęs anksčiau. Kažkur jo viduje jau glūdėjo pagarba šiam vyrui ir jo svitai, tas netikėtai užplūdęs reikšmingumo pojūtis, kai esi šalia jo. Atpažino sėdėseną, aukštyn nukreiptą žvilgsnį, švytėjimą. Nužvelgė jį puošiančius brangakmenius ir iškart suprato: jis – Karalius.

Tą vienintelį kartą, kai lankėsi kine, Vilkis žiūrėjo filmą, kuriame vaidino į šį panašus vyras: tvirtas ir didingas, atrodė, kad jo galioje – visas pasaulis. Jis buvo Karalius, ir šalia jo viskas įgaudavo prasmę. Vyras guldė už jį galvas, moterys gimdė tik jam, jis visus juos gindavo ir apdovanodavo, ir kiekvienas, gavęs jo malonę, turėjo vietą jo

karalystėje. Tačiau Karaliaus palydovai nebuvo paprasti vasalai. Jie – dvaro kilmingieji.

Vilkis pajuto juodą pavydą, o tada baltą, nes staiga suprato, kad tai – svarbiausia jo gyvenimo diena. Dar niekad anksčiau jam neteko atsidurti taip arti tų, kurie nulemia kitų gyvenimus. Nė nebūtų to vykęsis. Nuo tada, kai tėvai jį atgabeno iš balažin kur, kad paskui paliktų kaip stovi, būtis jam tebuvo dulkių ir saulės kupinų dienų skaičiavimas.

Nuo skreplių prikimęs balsas atitraukė dėmesį nuo Karaliaus – kažkoks girtuoklis liepė jam dainuoti. Vilkis pakluso, iš pradžių išsiblaškęs, nes vis dar tirtėjo iš jaudulio, bet netrukus jau ėmė intonuoti taip, kaip pats nežinojo galįs, ir visu kūnu liejo žodį po žodžio, tarsi tartų juos pirmąkart, apimtas neregėto džiaugsmo, tarsi būtų tik ką juos atradęs. Už savęs juto dėmesį sutelkusį Karalių ir kaip visi žmonės užėjoje pamažu nutyla, užverčia savo domino ant aliuminio stalų, kad jo klausytųsi. Sudainavo, ir girtuoklis pareikalavo Dar vieną, o tada Dar ir Dar, ir Dar vieną, ir kuo pakiliau Vilkis suokė, tuo girtuoklis labiau kaušo. Kartais ir jis prisijungdavo prie melodijų arba nusispjaudavo į pjuvenas, arba pažvengdavo su kitu sugėrovu. Galiausiai tarė Užteks, ir Vilkis ištiesė ranką. Girtuoklis sumokėjo, bet Vilkiui to pasirodė maža. Todėl vėl atkišo ranką.

– Daugiau nėra, dainorėli, turiu, kiek turiu, man reikės dar už vieną stiklą susimokėti. Dėkok šventiesiems, kad bent tiek gavai.

Vilkis prie tokių buvo pratęs. Dažnai taip nutikdavo. Numojo ranka ir jau ketino suktis, bet tada už savęs išgirdo balsą.

– Sumokėkite artistui.

Vilkis atsigrįžęs išvydo, kaip Karalius žvilgsniu supančioja girtuoklį. O ištare kuo ramiausiai. Nurodymas paprastas, bet anas nesuvokė, kada liautis.

– Kokiam dar artistui, – metė. – Čia tik kažkoks nelaimėlis, kuriam jau ir taip sumokėjau.

– Tik nevaidinkite gudročiaus, bičiuli, – kiek griežčiau įspėjo Karalius, – užsičiaupkite ir mokėkite.

Girtuoklis pakilo iš vietos ir kliuvinėdamas nužirgliojo iki Karaliaus staliuko. Jo savi įsitempė, bet pats Karalius nė nekrustelėjo. Girtuoklis iš paskutiniųjų įsistebeilijo į jį ir netrukus kreipėsi:

– Aš jus pažįstu. Girdėjau, ką apie jus šneka.

– Mat kaip? Ir ką?

Girtuoklis nusikvatojo ir nerangiai pasikasė skruostą.

– Nekalbu apie jūsų verslo reikalus, apie juos ir taip visi žino...

Aš apie tą kitą.

Ir vėl nusižvengė.

Karaliaus veidas apniuko. Šiek tiek atlošė galvą ir atsistojo. Tada davė ženklą savo apsauginiui neiti iš paskos ir prisiartinęs prie girtuoklio sugriebė jam už smakro. Karalius prispaudė burną anam prie ausies ir iškošė:

– Tai kad ne, man regis, nieko negirdėjai. O žinai kodėl? Todėl, kad numirėliai aštria klausia nepasižymi.

Perbraukė šautuvu per pilvą, lyg glostytų žarnas, ir šovė. Paprastas, nerūpestingas šūvis. Girtuoklis užvertė akis, dar stvėrėsi už staliuko, bet tik paslydo ir parvirto. Po kūnu pražydo kraujo bala. Karalius atsigręžė į kitą girtuoklį, šio kompanjoną.

– Na, o jūs, ar ir jūs ketinote mane pašnekinti?

Antrasis girtuoklis čiupo skrybėlę ir pasipustė padus į šalis skėdodamas rankomis, maždaug – nieko nežinau, nieko nemačiau. Karalius pritūpė prie lavono, įbruko ranką jam į kišenę ir ištraukė pluoštą banknotų. Paėmė kelis ir įdavė Vilkiui, o likusius sugrūdo atgal į savininko kišenę.

– Prašau, artiste, – tarstelėjo.

Vilkis suspaudė banknotus į juos nė nepažvelgdamas. Negalėjo atitraukti akių nuo Karaliaus, siurbte jį siurbė. Taip ir žiūrėjo į jį tol, kol tas neparodė savo sėbrams eiti ir jie neskubėdami apleido

užeigą. Vilkiui toptelėjo, kad kalendoriai neteko prasmės: visos dienos, išskyrus šią, buvo bereikšmės, mat šiandien jis pagaliau rado savo vietą po saulę – ir dar todėl, kad liudijo paslaptį, kurią, po galais, labai troško išsaugoti.

Dulkės ir saulė. Tylas. Vos stovintis namas, kuriame niekas nė žodžiu nepersimesdavo. Jo tėvai – pora paklydėlių nesavose žemėse, neturinčių ką vienas kitam pasakyti. Dėl šios priežasties žodžiai pamažu pradėjo kauptis Vilkie lūpose, paskui ir delnuose. Mokyklą lankė neilgai, bet per tą laiką spėjo užkabinti raidžių skambesį ir ritmą, pagal kurį jos jungiasi ir skiriasi. Šį atradimą jis pasiliko sau, nes brūkšniai, rašomi ant lentos, buvo neaiškūs, o mokytojas jį laikė niekam tikusiu, todėl berniukas užsisklendė vienatvėje su sąsiuvinium. Ir tik savo paties pastangomis šiaip ne taip įvaldė skiemenis ir kirčius, kai buvo išmestas į gatvę užsidirbti ir ėmė siūlyti posmelius mainais į gailėstį ir centus.

Gatvė – nedraugiška teritorija, joje virė akla kova, kurios taisyklių jis niekaip nesuvokė, kentėjo sukandęs dantis, mintyse kartodamas meilūs posmelius ir pasaulį gerdamas per viešumoje regimus žodelyčius: iškabos, laikraščių stendai ant kampo, plakatai – visa tai jam

tapo priešnuodžiu prieš chaosą. Sustojęs vidury šaligatvio žvilgsniu vis prabėgdavo per žodžių virtines, kad pamirštų žiaurią tikrovę.

Vieną dieną tėvas įbruko jam į rankas akordeoną. Šaltai, lyg rodytų, kaip atšauti užsitrenkusias duris, apmokė mygtukus dešinėje suderinti su kairėje esančiais bosais ir parodė, kaip susitraukdamos dumplės išleidžia orą, kad suteiktų garsams spalvų.

– Ir saugok jį kaip savo akį, – prigrasė, – nes iš šito duoną valgysi.

Kitą dieną tėvas persikėlė kiton pusėn. Vilkis su motina laukė, bet veltui. Paskui perėjo ir pati motina – be jokių pažadų grįžti. Paliko jam akordeoną groti užėigose, kur Vilkis sužinojo, kad bolero gali skambinti švelniau, bet koridus turi plėšti siautulingai ir dar suvaidinti apdainuojamą istoriją. Taip pat išmoko kelias tiesas. Gyvenimas – tai laikas ir nesėkmės. Dievas yra, bet jis sako Paken-tėsit, yra, kaip yra. Ir, ko gero, svarbiausia: Greičiau traukis nuo žmogaus, kuris tuoj apsisvems.

Niekad nekreipė dėmesio į tokį absurdišką dalyką kaip kalen-dorius, mat visos dienos jam atrodė vienodos: suktis tarp stalų, siūlyti dainas, tiesti ranką ir pildytis kišenės monetomis. Dienos tapdavo svarbios, kai kas nors, pagailėjęs savęs ar kito, išsitraukdavo pistoletą ir sutrumpindavo laukimą. Arba kai Vilkis pastebėdavo ant kūno kaprizingai išaugusius gyvaplaukius ar dar ką. Arba kai kaukolę veriantis skausmas valandų valandoms parversdavo jį ant šono. Baigtys ir keistenybės buvo geriausi laiko tėkmės riboženkliai. Taip jis ir leido savo dienas.

Dar mokėsi apie kraują. Iškart atskirdavo, koks kraujas teka viso-kių parazitų gyslomis, šiems puolus gundyti Eime, mažiuk, eikš kartu, ir stengiantis pasivesti į atokesnį kampą, kaip be priežasties išsišiepusiems bailiams kemšasi venos, kaip suskystėja tų, kurie vis iš naujo beria druską ant žaizdos iš automobilio grotuvo leisdami vieną ir tą pačią dainą, kaip visokių padugnių kraujas sukietėja it akmuo, jiems tykant, ką užversti.

Kas naktį Vilkis grįždavo į savo kampą ir glausdavosi po kartonais, spangindamas į sienas ir kęsdamas viduje nebesutelpančius žodžius.

Pradėjo rašinėti dainas apie tai, kas nutinka kitiems. Apie meilę menkai nusimanė, bet šį tą žinojo; įpindavo ją tarp posakių ir priešodžių, pritaikydavo jai natas ir parduodavo. Tačiau visa jo kūryba tebuvo svetimų pasakojimų veidrodis. Nors įtarė su tomis savo dainomis galys pasiekti daugiau, nenutuokė, kaip sužibėti, – šiaip ar taip, viskas jau ir taip pasakyta, tad kam vargintis. Liko tik laukti, tęsti ir laukti. Ko? Stebuklo.